

Obsah

Úvod	V
Předmluva	VII
Předmluva ke třetímu (druhému opakovanému) vydání	IX
Obsah	XI
Zkratky	XXV
První část Základy	1
<i>První kapitola Pojem mezinárodního práva veřejného</i>	1
§ 1 Vymezení	1
§ 2 Absolutní a relativní suverenita	2
§ 3 Právní charakter mezinárodního práva veřejného	4
§ 4 Sociologické předpoklady mezinárodního práva	10
§ 5 Vymezení ve vztahu k příbuzným pojmům	12
A. Vnitřní právo společenství států	13
B. Mezinárodní právo soukromé, mezinárodní právo trestní, mezinárodní právo správní	13
C. Transnacionální právo	13
<i>Druhá kapitola Dějiny mezinárodního práva veřejného a jeho nauky</i>	15
§ 6 Vzájemné působení politického vývoje a nauky	15
§ 7 „Evropské“ mezinárodní právo v postkoloniálním období	16
§ 8 Mezinárodněprávní dějiny Evropy	18
A. Starověk	20
B. Středověk	22
C. Zámorské objevy	23
D. Od konfesního rozkolu k vestfálskému míru	24
E. Od vestfálského míru k Francouzské revoluci	24
F. Období Francouzské revoluce	25
G. Období národních států	26

H. Společnost národů	27
I. Sovětský svaz a mezinárodní právo	29
J. Rovnováha strachu po druhé světové válce	30
K. Konec konfliktu mezi Východem a Západem	34
L. Napětí mezi Severem a Jihem a společné dědictví lidstva	36
§ 9 Důvod platnosti mezinárodního práva v dnešní mezinárodněprávní teorii	39
Druhá část Prameny mezinárodního práva	41
<i>První kapitola Jednostranné mezinárodněprávní úkony.....</i>	<i>42</i>
§ 10 Právotvorná moc takových právních úkonů	42
§ 11 Jednotlivé jednostranné právní úkony	43
A. Notifikace	43
B. Uznání	43
C. Protest	43
D. Vzdání se, slib, jednatelství bez příkazu	44
<i>Druhá kapitola Vícestranné mezinárodněprávní úkony.....</i>	<i>45</i>
§ 12 Pojem a charakteristika	45
§ 13 Pramene práva mezinárodních smluv	46
§ 14 Obsah právního úkonu	47
§ 15 Forma právního úkonu	48
§ 16 Uzavírání smluv	49
A. Mezinárodněprávní zásady	50
B. Vnitrostátní úpravy	50
I. Právo hlavy státu k uzavírání smluv	50
II. Spolupůsobení ostatních instancí, zejména parlamentu	51
1. Okamžik parlamentního souhlasu	51
2. Schvalovací akt	51
3. Prováděcí zákon	52
4. Uzavírání smluv ve zjednodušeném procesu, kdy není nezbytný souhlas parlamentu	53
III. Pravomoc členských států spolkového státu k uzavírání smluv	55

	III. Imunita cizích válečných lodí a vojenských letadel ..	262
	IV. Vojska cizích států	263
	V. Cizí hlavy státu	263
	VI. Imunita mezinárodních organizací	263
§ 69	Právo na respektování územní výsosti	264
	A. Zákaz vydávání výsostných aktů na cizím státním území ..	267
	I. Výsostné akty proti osobám	267
	II. Výsostné akty proti věcem a právům	267
	B. Fyzický zásah do územní výsosti	270
	I. Ochrana životního prostředí obecně	270
	II. Využívání vod	272
	III. Ostatní fyzické účinky	273
	C. Právo na kulturní dědictví	274
§ 70	Právo na čest	275
§ 71	Právo na mezinárodní styk	275
<i>Druhá kapitola Mezinárodněprávní postavení jednotlivců .....</i>		278
§ 72	Skupinová práva	278
	A. Právo národů na sebeurčení	279
	B. Rozhodování v mezinárodních organizacích	281
	I. Kvaziparlamentní orgány	282
	II. Profesní orgány	283
	C. Práva menšin	283
	D. Právo na vlast	285
§ 73	Lidská práva	286
§ 74	Cizinecké právo	289
	A. Obecně	290
	B. Připuštění cizinců	291
	C. Právní postavení cizinců	291
	I. Poskytnutí minimálního standardu	291
	1. Rozdíl vůči zásadě rovného zacházení jako s tuzemci	291
	2. Vzdání se uplatňování minimálního standardu	292
	II. Rozsah minimálního standardu	293
	1. Právní způsobilost	293

2. Ochrana řádně nabytých práv	293
3. Práva na svobodu	300
4. Postup podle práva	300
5. Ochrana proti útokům	301
6. Právo na účast na hospodářském životě	301
D. Vyhoštění cizinců	301
Sedmá část Mezinárodněprávní delikt	303
<i>První kapitola Základy mezinárodněprávní deliktní odpovědnosti.....</i>	<i>303</i>
§ 75 Odpovědnost za zavinění nebo za výsledek	303
<i>Druhá kapitola Subjekt a objekt mezinárodněprávního deliktu .....</i>	<i>305</i>
§ 76 Subjekt a objekt mezinárodněprávního deliktu	305
<i>Třetí kapitola Stát jako nositel mezinárodněprávní odpovědnosti ....</i>	<i>307</i>
§ 77 Odpovědnost státu za jednání svých orgánů	307
A. Státní orgán jako původce deliktního jednání	307
B. Odpovědnost za různé kategorie státních orgánů	308
C. Trvání odpovědnosti za státní orgány	309
§ 78 Odpovědnost státu za jednání osob, jež nejsou jeho orgány ...	309
§ 79 Vyloučení odpovědnosti	310
A. Stav krajní nouze a sebezáchova	310
B. Promlčení	311
C. Zásada efektivity	312
<i>Čtvrtá kapitola Právní následky mezinárodněprávního deliktu.....</i>	<i>313</i>
§ 80 Nositelé povinnosti odstranit následky mezinárodněprávního deliktu	313
§ 81 Rozsah povinnosti odstranit následky mezinárodněprávního deliktu	313
§ 82 Postup při odstraňování následků deliktního jednání	314
Osmá část Mírové urovnávání mezinárodních sporů	319
<i>První kapitola Urovnávání mezinárodních sporů dohodou.....</i>	<i>319</i>
§ 83 Urovnávání sporů diplomatickými prostředky	319

§ 84	Urovnávání za pomoci nestranného třetího subjektu	319
	A. Vyšetřovací a smířčí komise	320
	B. Podpora mírového urovnávání sporů Organizací spojených národů a jinými subjekty	321
§ 85	Urovnávání sporů rozhodnutím nestranného subjektu	322
	A. Rozhodčí soudy obecně	324
	B. Stálé rozhodčí orgány	326
	I. Stálý rozhodčí dvůr	326
	II. Mezinárodní soudní dvůr a další mezinárodní soudy	326
	III. Výkon soudních funkcí jinými orgány	329
	IV. Soudní orgány pro vnitřní otázky mezinárodní organizace	329
	1. Orgány pro řešení sporů s úředníky mezinárodní organizace	330
	2. Soudní dvůr Evropských společenství (ESD)	330
	3. Evropský soud pro lidská práva	331
	<i>Druhá kapitola Jednostranné řešení sporů .....</i>	332
§ 86	Spory právní a spory politické	332
§ 87	Retorze, represálie a protiopatření	333
§ 88	Zákaz použití síly	334
	A. Vojenská síla	335
	B. Hospodářská síla	338
§ 89	Svépomoc	339
§ 90	Sebeobrana (nutná obrana)	340
§ 91	Řešení sporu donucením v rámci OSN	341
§ 92	Ostatní opatření mezinárodních organizací k prosazení práva	345
	Devátá část Válečné právo a právo neutrality	347
	<i>První kapitola Další existence pravidel o válce a neutralitě .....</i>	347
§ 93	Potřeba reformovat tato pravidla	347
§ 94	Právo na válku	347
§ 95	Právo ve válce	349

<i>Druhá kapitola</i>	<i>Tradiční mezinárodní právo válečné</i>	353
§ 96	Prameny tradičního mezinárodního práva válečného	353
§ 97	Mezinárodněprávní pojem války	355
§ 98	Jednotlivá pravidla války	355
	A. Pojem kombatanta	357
	B. Ranění a váleční zajatci	359
	C. Obyvatelstvo okupovaného území	359
	D. Vlastnictví na okupovaném území	360
	E. Hospodářská válka	360
	F. Správa okupovaného území	362
§ 99	Konec války	364
	A. Uzavření míru	364
	B. Debelace (debellatio)	365
	C. Příměří	365
§ 100	Potrestání válečných zločinců	366
<i>Třetí kapitola</i>	<i>Právo neutrality</i>	370
§ 101	Neutralita a kolektivní bezpečnost	370
§ 102	Jednotlivá pravidla neutrality	372
	<i>Věcný rejstřík</i>	375
	<i>O autorovi</i>	415
	<i>Bibliografické pokyny pro studium</i>	416

1. Vliv vnitrostátního rozdělení kompetencí na kompetenci k uzavření smlouvy	55
2. Úprava v Ústavě SRN	57
C. Následky porušení vnitrostátních pravidel o uzavírání smluv	58
I. Mezinárodněprávní následky	58
II. Vnitrostátní následky	60
§ 17 Postup při uzavírání smlouvy	60
A. Jednofázový postup	61
B. Vícefázový postup	61
I. Aplikace	61
II. Plné moci vyjednávačů	62
III. Podpis, resp. parafování	62
IV. Požadavek parlamentního souhlasu	63
V. Dosažení mezinárodněprávní závaznosti ratifikací, resp. přijetím	63
VI. Výměna ratifikačních listin	64
VII. Uložení ratifikačních listin	64
VIII. Přijetí administrativních dohod	65
IX. Registrace smlouvy u OSN	65
X. Vstup smlouvy v platnost	66
XI. Mezinárodní organizace a mezinárodní smlouvy	67
1. Vypracování smlouvy mezinárodními organizacemi	67
2. Uzavření smlouvy mezinárodními organizacemi	68
XII. Omezení shody vůle dosažené ve smlouvě	69
1. Výhrady	69
2. Právní ohrazení	71
§ 18 Smlouvy ve prospěch třetího	71
A. Práva přístupu	71
B. Materiální práva	71
§ 19 Smlouvy k tíži třetího	72
§ 20 Výklad smluv	74
A. Zásady	74
I. V obecném mezinárodním smluvním právu	74

II. Zakládací smlouvy mezinárodních a nadnárodních organizací	76
B. Pomocné prostředky výkladu	77
I. Podklady	77
II. Autentický výklad	78
III. Souhlasné jednání po uzavření smlouvy	78
C. Jazykové problémy	79
§ 21 Nedostatek vůle v mezinárodním smluvním právu	80
§ 22 Clausula rebus sic stantibus	81
§ 23 Ustanovení o revizi smlouvy	83
§ 24 Nemožnost smluv	83
A. Právní nemožnost	84
B. Faktická nemožnost	84
§ 25 Zánik smluv	84
A. Důvody zániku na základě smlouvy	85
B. Důvody zániku na základě souhlasného jednání smluvních stran	85
C. Zánik z důvodů, které existují u jedné ze smluvních stran	87
I. Nesplnění a jiné důvody odporu	87
II. Vystoupení a vyloučení z mezinárodní organizace ...	88
III. Válka	88
IV. Zánik jedné ze smluvních stran	89
§ 26 Odporující si závazky z různých smluv	89
§ 27 Vnitřní právo společenství států	91
<i>Třetí kapitola Mezinárodní právo obyčejové</i>	94
§ 28 Pojem	94
§ 29 Důvod platnosti	95
§ 30 Změna mezinárodního obyčejového práva	97
A. Rozšířením okruhu mezinárodněprávního společenství ...	97
B. Novým obyčejovým právem	98
C. Kodifikací	101
<i>Čtvrtá kapitola Obecné zásady právní</i>	103
§ 31 Pojem	103
§ 32 Praktické použití	104

<i>Pátá kapitola</i>	<i>Pomocné prameny</i>	106
§ 33	Soudní rozhodnutí	106
§ 34	Nauka mezinárodního práva	107
<i>Šestá kapitola</i>	<i>Vzájemný vztah právních pramenů mezinárodního práva</i>	108
§ 35	Hierarchie pramenů	108
§ 36	Změna obyčejového práva právem smluvním	108
§ 37	Změna smluvního práva obyčejovým právem	110
§ 38	Význam obecných zásad právních	110
<i>Sedmá kapitola</i>	<i>Mezery v mezinárodním právu</i>	112
§ 39	Mezery v mezinárodním právu	112
<i>Osmá kapitola</i>	<i>Vztah mezi mezinárodním právem a právem vnitrostátním</i>	113
§ 40	Monismus a dualismus	113
§ 41	Transformace nebo přijetí mezinárodního práva do práva vnitrostátního	115
A.	Rozdíl mezi pravidly mezinárodního práva, která jsou self-executing a non-self-executing	116
B.	Přijetí nebo transformace mezinárodněprávních norem, které jsou self-executing	117
C.	Právní stav ve Spolkové republice Německo	119
I.	Zásadní rozhodnutí pro generální transformaci nebo přijetí mezinárodněprávních norem	119
II.	Mezinárodní obyčejové právo	119
III.	Mezinárodní smlouvy	121
IV.	Vnitřní právo společenství států	122
D.	Právní stav v Rakousku	122
Třetí část	Subjekty mezinárodního práva	125
<i>První kapitola</i>	<i>Mezinárodněprávní subjektivita</i>	125
§ 42	Pojmové vymezení	125
§ 43	Rozdílný rozsah mezinárodněprávní subjektivity	125
A.	Jednotky s dílčí mezinárodněprávní subjektivitou (parciální subjekty mezinárodního práva)	125

B. Partikulární subjekty mezinárodního práva	126
§ 44 Mezinárodněprávní subjektivita a právní subjektivita v dalších právních odvětvích	126
<i>Druhá kapitola Mezinárodněprávní způsobilost k právním úkonům .....</i>	<i>128</i>
§ 45 Mezinárodněprávní způsobilost k právním úkonům	128
<i>Třetí kapitola Jednotlivé subjekty mezinárodního práva .....</i>	<i>129</i>
§ 46 Státy	130
A. Suverénní státy obecně	133
I. Hranice suverenity	133
II. Mezinárodněprávní uznání států	135
III. Uznání vlád	138
IV. Právní postavení Německa v letech 1945–1990	139
B. Státy a území s dílčí mezinárodněprávní subjektivitou	144
C. Státy a území s omezenou způsobilostí k právním úkonům	145
D. Suverénní trvale neutrální státy	146
E. Stát města Vatikán	150
§ 47 Katolická církev	150
§ 48 Povstalci	151
§ 49 Svazky států	154
A. Svazky států na základě rovnosti	155
I. Mezinárodní organizace	155
1. Vymezení	155
2. Mezinárodněprávní subjektivita	157
3. Účast na činnosti organizace	159
4. Srovnávací výklad struktur mezinárodních organizací	161
a) Základy srovnání	161
b) Orgány společné vůle	162
c) Orgány hájící dílčí zájem států	163
d) Orgány pro řešení sporů	165
e) Mocenská rovnováha	165
5. Financování organizací	165

6. Oblasti činnosti některých organizací	165
a) OSN	165
b) Zvláštní organizace OSN	165
c) Regionální organizace	166
d) Všeobecné hospodářské organizace	166
e) Organizace za účelem založení hospodářského společenství	167
II. Svazky států bez právní subjektivity	168
B. Svazky států na základě nerovnosti	169
§ 50 Poručenská a mandátní území	169
§ 51 Mezinárodní výbor Červeného kříže	170
§ 52 Suverénní řád maltézských rytířů	171
§ 53 Jednotlivci	171
Čtvrtá část Orgány mezinárodního společenství	175
<i>První kapitola Úvod</i>	175
§ 54 Nutnost existence orgánů	175
<i>Druhá kapitola Státní orgány</i>	176
§ 55 Státní orgány jako zástupci svého vlastního státu	176
A. Ústřední orgány	176
B. Zahraniční zástupci	178
I. Pojmy	178
II. Diplomatické styky	179
1. Mise a jejich personál	179
2. Pořadí a protokol	180
3. Diplomatické výsady	181
4. Navázání a přerušování diplomatických styků	189
III. Konzulární styky	189
1. Historický původ	189
2. Rozdělení konzulů	190
3. Síť konzulů	190
4. Jmenování do funkce a exequatur	191
5. Konzulární výsady	191
C. Příslušníci ozbrojených sil	192
§ 56 Státní orgány jako zástupci jiného státu	193

§ 57	Státní orgány jako zástupci mezinárodního společenství	194
<i>Třetí kapitola Orgány svazků států .....</i>		195
§ 58	Orgány svazků států	195
Pátá část Mezinárodněprávní pravidla upravující podstatné znaky státu		197
<i>První kapitola Státní území .....</i>		197
§ 59	Územní suverenity a územní výsost	197
A.	Pojem	197
B.	Získání územní výsosti bez územní suverenity	198
I.	Se souhlasem územního suveréna	199
II.	Bez souhlasu územního suveréna	199
C.	Územní suverenity jako nudum ius	199
D.	Kondominium a koimperium	200
§ 60	Nabytí územní suverenity	201
A.	Původní způsoby nabytí	201
I.	Objev	201
1.	Objev obyvatelných území	201
2.	Objev polárních oblastí	202
3.	Objev v kosmickém prostoru	203
II.	Naplavenina	204
III.	Vydržení	204
IV.	Anexe a debellace	204
B.	Odvozené způsoby nabytí	205
I.	Cese	205
II.	Adjudikace	206
§ 61	Státní hranice	206
A.	Pojem	208
B.	Hranice na pevnině	208
C.	Říční hranice	209
D.	Hranice v jezerech	209
E.	Hranice u moře	210
I.	Pojem	210
II.	Národní vody	211
III.	Pobřežní vody	212

IV. Mořské úžiny	213
V. Ochranná zóna	214
VI. Hospodářská zóna	215
VII. Pevninská mělčina	215
VIII. Vymezení hranic se sousedícími státy	217
1. Státy sousedící po stranách	217
2. Proti sobě ležící státy	218
IX. Volné moře	218
X. Oblast mořského dna pod volným mořem	220
F. Hranice státního území nad zemským povrchem	220
G. Hranice státního území pod zemským povrchem	223
<i>Druhá kapitola Obyvatelstvo státu</i>	224
§ 62 Rozdíly ve vazbě lidí na stát	224
§ 63 Státní příslušnost fyzických osob	227
A. Nutnost mezinárodněprávní úpravy	227
B. Mezinárodněprávní kritéria	228
I. Narození	228
II. Sňatek	229
III. Sukcese státu	230
IV. Svobodné rozhodnutí osoby přijaté za státního občana	231
1. Na žádost	231
2. Dobrovolný vstup do státní služby	231
C. Zbavení státního občanství	232
D. Dvojití státní občanství	232
§ 64 Státní příslušnost právnických osob, lodí a letadel	233
A. Právnické osoby	234
B. Lodě a letadla	235
§ 65 Prokazování státní příslušnosti před mezinárodními úřady	236
<i>Třetí kapitola Státní moc</i>	237
§ 66 Prostorové vymezení státní moci jednotlivých států	237
A. Právní povaha příslušných pravidel	238
B. Základní rysy této úpravy	238
§ 67 Časové vymezení státní moci jednotlivých států (sukcese států)	242

A. Pojem sukcese států	243
I. Sukcese států při další existenci předchozího státu ..	243
II. Sukcese států při zániku předchozího státu	243
B. Sukcese států do smluv	244
I. Mezi dvěma již existujícími státy	244
II. Při uvolnění nového státu ze státního svazku	245
C. Sukcese států do mezinárodněprávních reparačních nároků a reparačních povinností	246
D. Sukcese států do majetku	247
I. Aktiva státu	247
II. Pasiva státu	247
III. Majetek soukromých osob	249
E. Státní příslušnost	250
Šestá část Mezinárodněprávní postavení států a jednotlivců ...	251
<i>První kapitola Mezinárodněprávní postavení států (tzv. „základní práva podle mezinárodního práva“)</i>	251
§ 68 Právo na politickou nezávislost	251
A. Právo na suverenitu	252
B. Nevměšování	253
I. Vymezení pojmů nevměšování a zákaz intervence ...	253
II. Nevměšování a mezinárodní organizace	254
III. Právo určit oblast výlučné pravomoci jednotlivých států	255
IV. Nevměšování do vnějších záležitostí	255
V. Nevměšování do vnitřních záležitostí	256
C. Imunita	257
I. Pojem	257
II. Imunita cizího státu	258
1. Cizí stát jako účastník řízení ve státě soudu	258
2. Žaloba proti cizím státním orgánům z důvodu státních výsostných aktů	260
3. Chování cizího státu jako předběžná otázka v jiném řízení ve státě soudu (Act of State Doctrine)	260